

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет іноземних мов

Кафедра англійської філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія засвоєння іноземної мови

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Англійська мова і література, друга іноземна мова, переклад»

за спеціальністю В11 Філологія
спеціалізації В11.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри англійської філології
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ, 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Теорія засвоєння іноземної мови
Викладач (-і)	Гуляк Тетяна Миколаївна
Контактний телефон викладача	050-85-25-331
E-mail викладача	tetiana.huliak@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Згідно з розкладом консультацій (або за попередньою домовленістю на платформі Google Meet за покликанням: https://meet.google.com/mks-qqgr-kkn)
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни «Теорія засвоєння іноземної мови» є теоретичні принципи та основні результати досліджень у ТЗІМ, які сприятимуть умінню студентів критично оцінювати сучасні підходи, методи та техніки викладання. Курс також надає змогу студентам взяти участь у дослідженні різних аспектів ТЗІМ, які становлять труднощі у вивченні іноземної мови учнями з різним мовним досвідом, а також психологічними та когнітивними особливостями. У рамках курсу студенти будуть ознайомлені з ключовими концептами, теоріями, методами та моделями ТЗІМ; роллю та впливом рідної мови на засвоєння іноземної мови, а також окремими питаннями засвоєння лексики та граматики, й розвитком продуктивних та рецептивних навичок. Емпіричний компонент курсу надає студентам змогу розробити та провести дослідження з проблемних питань у ТЗІМ. Застосування релевантних методик і технік здійснюватиметься з акцентом на комунікативному та когнітивному викладанні мови. Структура й наповнення курсу сприятиме вивченню фахової термінології, урахуванню майбутніми викладачами психологічних, когнітивних особливостей учнів, а також їх мовного досвіду у розробці та впровадженні методів та принципів засвоєння іноземної мови.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<u>Метою</u> курсу «Теорія засвоєння іноземної мови» є сприяння обізнаності студентів щодо основних принципів ТЗІМ у сучасному суспільстві, а також розвитку їх лінгвістичних та педагогічних навичок. <u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є: ознайомлення студентів із базовими поняттями, а також теоретичними принципами та основними результатами досліджень ТЗІМ; встановлення зв'язків між принципами ТЗІМ та її викладанням з метою застосування цих принципів в освітній практиці; дослідження основних методів та технік для навчання рецептивних та продуктивних мовних навичок, таких як лексика та граматика; урахування індивідуальних особливостей учнів, стратегій та стилів навчання.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<u>Інтегральна компетентність:</u> Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. <u>Загальні компетентності:</u>	

ЗК5 Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК12 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК13 Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Фахові компетентності:

ФК3 Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаю(є)ться.

ФК8 Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК14 Розуміння основних цілей і завдань освітнього процесу, здатність добирати та використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання іноземних мов.

Результати навчання:

РН2 Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

РН16 Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

РН17 Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

РН19 Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

РН21 Володіти методикою проведення навчальних занять з іноземних мов, застосовувати різноманітні форми, прийоми, методи та технології ефективного навчання іноземних мов, аналізувати результати засвоєння матеріалу, оцінювати знання, уміння та навички у системі відповідної шкали оцінювання.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова / вибіркова
---------	---------------	------------------------	----------------------------

7	B11 Філологія	4	О
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		кількість год.	

	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Теорія засвоєння іноземної мови як наука. Поняття «засвоєння» і «вивчення» іноземної мови. Відмінності між засвоєнням рідної та іноземної мов. Характеристики й ознаки засвоєння й вивчення іноземної мови.	2	2	10
Тема 2. Ранні гіпотези засвоєння іноземної мови. Поняття «input», «intake», «output». Етапи засвоєння іноземної мови. Поняття «міжмови». Застосування міжмови у засвоєнні іноземної мови. Поняття «exposure», «guided exposure» у засвоєнні іноземної мови. Поняття «noticing» у засвоєнні іноземної мови.	2	2	10
Тема 3. «Модель монітора» Стівена Крашена The acquisition learning hypothesis. The natural order hypothesis. The monitor hypothesis. The input hypothesis. The affective filter hypothesis.	2	2	10
Тема 4. Інтеракціоністський підхід у засвоєнні іноземної мови Роль negotiation of meaning у процесі засвоєння мови. Модифікація input через перепитування, уточнення, перефразування. Важливість зворотного зв'язку та коригування помилок у природній комунікації.	2	4	10
Тема 5. Когнітивні підходи Noticing Hypothesis Ричарда Шмідта: необхідність усвідомленої уваги до мовних форм. Робоча пам'ять та її обмеження при обробці іноземної мови. Довготривала пам'ять і формування mental representations	2	4	10
Тема 6. Сучасні підходи до засвоєння іноземної мови Digital literacy та використання онлайн-ресурсів, додатків, платформ. Computer-Assisted Language Learning (CALL) і Mobile-Assisted Language Learning (MALL). Штучний інтелект, чат-боти та адаптивні навчальні системи. Blended learning: поєднання традиційного та цифрового навчання	2	4	10
ЗАГАЛОМ:	12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Після завершення курсу студент отримує залік на основі оцінок за практичні заняття та підсумковий контроль. Види контролю: поточний (усне/письмове опитування на лекційному/практичному занятті); підсумковий (перевірка письмового індивідуального завдання; тест у системі дистанційного навчання). Система оцінювання навчальної дисципліни складається з таких компонентів:		

	1. Аудиторна робота (40 % від загальної кількості балів за курс (100%) – активна участь під час лекційних і практичних занять; виконання тестових завдань). 2. Самоосвіта (10% – участь в онлайн курсі, який відповідає тематиці та програмним результатам навчальної дисципліни, що підтверджується сертифікатом). 3. Письмовий залік (50%, з яких: виконання індивідуального завдання – 20%; підсумковий тест – 30% від загальної кількості балів). Максимальна кількість балів, які студент може отримати (за умов відвідування усіх практичних занять та виконання практичних завдань) складає 50 балів. Програмою курсу передбачено підсумкове тестування, за яке студенти можуть отримати максимальну оцінку 40 балів та самоосвіта – 10 балів відповідно. Максимальна кількість балів за залік – 100 балів (А).
Вимоги до письмових робіт	<u>Індивідуальне завдання :</u> Самостійно оберіть тему наукового проєкту. Відберіть 5-10 наукових джерел за цією темою та опишіть експериментальну частину свого дослідження, дотримуючись норм академічної доброчесності; укладіть бібліографічний опис згідно з вимогами. Оформіть індивідуальне завдання відповідно до вимог як Word документ і надішліть на е-пошту викладача за тиждень до заліку. <u>Критерії оцінювання:</u> Вага виконання завдання (обидві частини завдання виконані згідно з вимогами, подані на перевірку вчасно) – 5% . Розуміння теоретичних основ навчального матеріалу – 5% Демонстрація практичних умінь використання опрацьованого теоретичного матеріалу: 10%. Разом: 20% <u>Підсумковий тест:</u> В установленний час, самостійно виконайте тест – 30 питань формату «множинний вибір», щоб перевірити розуміння теоретичних аспектів навчального матеріалу (30% від загальної кількості балів).

Практичні заняття	Знання студента оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями: «відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок; «добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу; «задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю; «незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.
-------------------	---

Умови допуску до підсумкового контролю	<u>Форма контролю:</u> – залік; <u>форма здачі</u> – письмова. <u>Розподіл балів за завдання:</u> індивідуальне завдання (виконання наукового проєкту) – 20 балів; тест формату «множинний вибір» – 30 балів.
--	---

7. Політика навчальної дисципліни

Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється студентові/студентці за курс, становить 100 балів. Складання заліку передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 100 балів, мінімум 50 балів). При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента/студентки на лекційних та практичних заняттях, активність під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття.

Письмові роботи:

Студент зобов'язаний виконати самостійно і здати викладачу на перевірку письмову роботу (індивідуальне завдання) не пізніше як за тиждень до встановленої розкладом дати заліку. Не допускається користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями, а також списування та плагіат при виконанні письмових завдань.

Академічна доброчесність:

Студент зобов'язаний неухильно дотримуватися норм академічної доброчесності, правил внутрішнього розпорядку навчального закладу, інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють освітній процес у ЗВО. Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з «Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науководослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Редакція 2)» можна за покликанням:

<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-05-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf>

Відвідування занять:

Студент має вчасно приходити на заняття. Він може бути не допущений до заняття, у разі спізнення без вагомої на те причини. Студент має брати активну участь в обговоренні питань, які розглядаються під час лекційних і практичних занять; заохочується висловлювання власної думки. Здобувач вищої освіти має бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими студентами, зокрема під час обговорення дискусійних питань на заняттях. Студент може відпрацювати будь-яке пропущене з поважної причини заняття чи вид контролю.

Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують матеріал самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn та виконанням письмових завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-indyvidualnym-hrafikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylii-stefanyka.pdf

Студенти, які не набрали 50 балів за відомістю №1, мають право перескласти залік за відомістю №2. На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять та при виконанні письмових робіт. У разі отримання незадовільної оцінки з навчальної дисципліни за талоном №3, студенти мають право на повторне її вивчення, що регламентовано «Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (Редакція 4)», ознайомитися з яким можна за ПОКЛИКАННЯМ:

<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf>

Неформальна освіта:

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів на платформах Coursera, Udemu, тощо, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів/тренінгів, тощо) регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Самостійна робота – зарахування результатів неформальної освіти: проходження онлайн курсів по засвоєнні іноземної мови:

<https://alison.com/course/cognitive-processing-and-language-acquisition>

<https://alison.com/course/language-development-in-early-childhood>

або інші курси за бажанням студентів.

8. Рекомендована література

1. Adwani, P., Shrivastava, S. Analysis of Factors Affecting Second Language Acquisition. International Journal of Social Sciences and Management. 2017. Vol. 4. Issue 3. pp. 158–164. DOI: 10.3126/ijssm.v4i3.17247.
2. Bibauw S., François T., Desmet P. Discussing with a computer to practice a foreign language: Research synthesis and conceptual framework of dialogue-based CALL. Computer Assisted Language Learning. 2019. Vol. 32, No. 8. P. 827-877.
3. Godwin-Jones R. Partnering with AI: Intelligent writing assistance and instructed language learning. Language Learning & Technology. 2022. Vol. 26, No. 2. P. 5-24.
4. Harmer J. How to teach English. Longman, 2002. 198 p. Available at: <https://ia600407.us.archive.org/21/items/HowToTeachEnglish/How%20to%20Teach%20English%20Harmer%2C%20Jeremy.pdf>
5. Khasinah, S. Factors influencing second language acquisition. Englisia: Journal of Language, Education, and Humanities. 2014. Vol. 1. No 2. ISSN 2527-6484. Available at: <https://jurnal.ar-raniry.ac.id/index.php/englisia/article/view/187>. DOI: <http://dx.doi.org/10.22373/ej.v1i2.187>.
6. Khezrlou, S. The Relationship between Cognitive and Metacognitive Strategies, Age, and Level of Education. The Reading Matrix. 2012. Vol. 12, No 1. pp. 50–61. Available at: http://www.readingmatrix.com/articles/april_2012/khezrlou.pdf
7. Kulchytska, O. The ABC of SLA / Основи теорії SLA: навч.-метод. посіб. ІваноФранківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2019. 45 с. (Бібліотека ПНУ)
8. Leaver, B. L., Ehrman, M., Shekhtman, B. Achieving Success in Second Language Acquisition. Cambridge: Cambridge University Press. 2005. 281 p. Available at: http://assets.cambridge.org/97805215/46638/frontmatter/9780521546638_frontmatter.pdf
9. Nhapulo, M.A., Simon, E. & Van Herreweghe, M. Enhancing academic reading skills through extensive reading. Southern African Linguistics and Applied Language Studies. 2017. Vol. 35(1). pp. 17–40. Available at: <https://biblio.ugent.be/publication/8520531>.
10. Norris L. Promoting 21st Century Skills. Teaching English. British Council. 2019. 40 p.
11. Saville-Troike, M. Introducing second language acquisition (2nd edition). New York: Cambridge University Press. 2012. 206 p. Available at: https://uogbooks.files.wordpress.com/2014/10/muriel_saville-troike_introducing_second_languagb-ok-org.pdf
12. Scrinever J. Learning Teaching. The Essential Guide to English Language Teaching. Third Edition. Oxford : Macmillan Publisher Limited, 2011. 418 p.

13. Stefánsson, E. G. Second language Acquisition. The Effect of Age and Motivation. Leiðbeinandi: Ásrún Jóhannsdóttir. 2013. 33 p. Available at: <https://skemman.is/bitstream/1946/15018/1/BA%20EinarG.pdf>.
14. Stoller F. L. Project Work. A means to promote language and content. Cambridge: Cambridge University Press. 2002. 422 p. Available at: https://www.researchgate.net/publication/364930811_Project_Work_A_Means_to_Promote_Language_and_Content
15. Williams, L. Using Concept-based Instruction in the L2 Classroom: Perspectives from Current and Future Language Teachers. Language Teaching Research. 2013. No 17(3). Available at: <http://ltr.sagepub.com/content/early/2013/04/22/1362168813482950>. DOI: 10.1177.
16. Willis, D., Willis, J. Doing Task-Based Teaching. Oxford: Oxford University Press, 2007. 131p. Available at: <https://archive.org/details/DoingTaskBasedTeaching/page/n11/mode/2up>
17. Wilson J. J. How to teach listening. Harlow: Pearson Education limited, 2008. 192 p. Available at: <https://www.studypool.com/documents/15577073/how-to-teach-listening-by-wilson-jj>

Викладач: Гуляк Т. М., доцент кафедри англійської філології